

ชุดการสอน
วิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

โดย

นางธัญญา มหาภาพ

ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนอนุบาลลพบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ชุดการสอน

วิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

โดย

นางธนัญญา มหาภาพ

ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนอนุบาลลพบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดการสอนเรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
วิชาประวัติศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ปฏิรูปการเรียนรู้โดย
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มุ่งหวังเพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการ
สื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา

การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ผู้เรียนรู้จักการ
เรียนรู้ด้วยตนเอง ปลูกฝังนิสัย

รักการอ่าน รักการค้นคว้า คิดเป็น ทำเป็น รู้จักการ
ทำงานเป็นกลุ่ม กล้าแสดง

ความคิดเห็น มีเหตุผลในการใช้วิจารณญาณ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการสอนเรื่อง
การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ และสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการ
จัดทำชุดการสอน

ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ต่อไป

ธัญญา มหา

ภาพ

คำนำ

ก
สารบัญ

ข

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้
สาระการเรียนรู้

ส่วนประกอบของชุดการสอน	2
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	5
ที่นักเรียนต้องเตรียม	อุปกรณ์
7	แผนผัง
การจัดชั้นเรียน	8
แบบทดสอบก่อนเรียน	9
แบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลย
12	ศูนย์การ
เรียนที่ 1	13
เรียนที่ 2	19
เรียนที่ 3	26

ศูนย์การ

เรียนที่ 4

34

ศูนย์การเรียนที่ 5

..... 40

ศูนย์

สำรวจ

..... 49

แบบทดสอบหลังเรียน

..... 51

เฉลย

แบบทดสอบหลังเรียน

54

บรรณานุกรม

..... 55

ภาคผนวก

..... 56

- กระจายคำตอบแบบทดสอบ

..... 57

- กระจายคำตอบศูนย์การเรียน

..... 59

แบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดที่ 1 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
เวลา 10 นาที 10 คะแนน

คำ ให้นักเรียนเลือกคำตอบข้อที่ถูกที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. อาณาจักรสุโขทัยตั้งอยู่บริเวณใด

- ก. ภาคกลางของไทย
- ข. ริมฝั่งแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน
- ค. ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนล่าง
- ง. ที่ราบลุ่มตอนบนของแม่น้ำเจ้าพระยา

2. ผู้นำคนไทย 2 คน ที่สามารถยึดเมืองสุโขทัยได้
สำเร็จคือใคร

- ก. พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบานเมือง
- ข. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนผาเมือง
- ค. พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางหาว
- ง. พ่อขุนบางกลางหาวและพ่อขุนรามคำแหง

3. ราชวงศ์แรกและราชวงศ์สุดท้ายของอาณาจักร

สุโขทัยคือ

- ก. ราชวงศ์อู่ทอง
- ข. ราชวงศ์พระร่วง

- ค. ราชวงศ์สุพรรณภูมิ
ง. ราชวงศ์บ้านพลูหลวง

4. ปฐมกษัตริย์ของอาณาจักรสุโขทัยคือใคร

- ก. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
ข. พ่อขุนรามคำแหง
ง. พ่อขุนบานเมือง
ค. พ่อขุนผาเมือง

5. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้อาณาจักรสุโขทัย

เสื่อมสลาย

- ก. เกิดการแย่งชิงราชสมบัติกันเอง
ข. พระมหากษัตริย์บางพระองค์อ่อนแอ
ค. การประกาศตนเป็นอิสระของลาวและพม่า
ง. มีการปกครองแบบกระจายอำนาจซึ่งควบคุม

ไม่ทั่วถึง

6. อาณาจักรสุโขทัยตั้งขึ้นใน พ.ศ. ไດ และกษัตริย์

พระองค์แรกคือใคร

- ก. พ.ศ. 1791- พ่อขุนผาเมือง
ข. พ.ศ. 1793 – พ่อขุนบานเมือง

ค. พ.ศ. 1970 – พ่อขุนรามคำแหง

ง. พ.ศ. 1792 - พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

7. กษัตริย์องค์สุดท้ายของสุโขทัยคือใคร

ก. พระเจ้าโลไสลือไทย

ข. พ่อขุนรามคำแหง

ค. พระยาลิไทย

ง. บรมपाल

อำนาจ

8. สาเหตุใดสำคัญที่สุดที่ทำให้สุโขทัยเสื่อม

ก. หัวเมืองต่างๆ ของสุโขทัยแยกตัวเป็นอิสระ

ข. ถูกรุกรานจากประเทศเพื่อนบ้าน

ค. เกิดการแย่งชิงราชสมบัติ

ง. กษัตริย์ไม่เข้มแข็ง

9. ข้อใดคือปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักร

สุโขทัย

ก. พม่าเริ่มเสื่อมอำนาจ

ข. ขอมเริ่มเสื่อมอำนาจ

ค. พระมหากษัตริย์ราชที่ 4 ทรงมีพระปรีชา
สามารถมาก

ง. พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงนำทัพไปสู่
กับขอมจนได้รับชัยชนะ

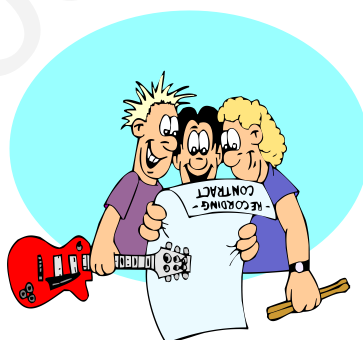
10. กษัตริย์ราชวงศ์พระร่วงมีอยู่ ทั้งหมดกี่
พระองค์

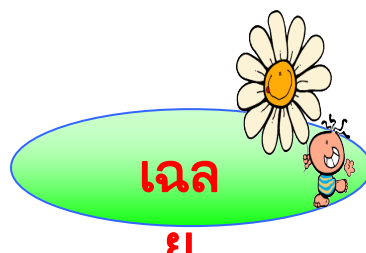
ก. 6 พระองค์

ข. 7 พระองค์

ค. 8 พระองค์

ง. 9 พระองค์

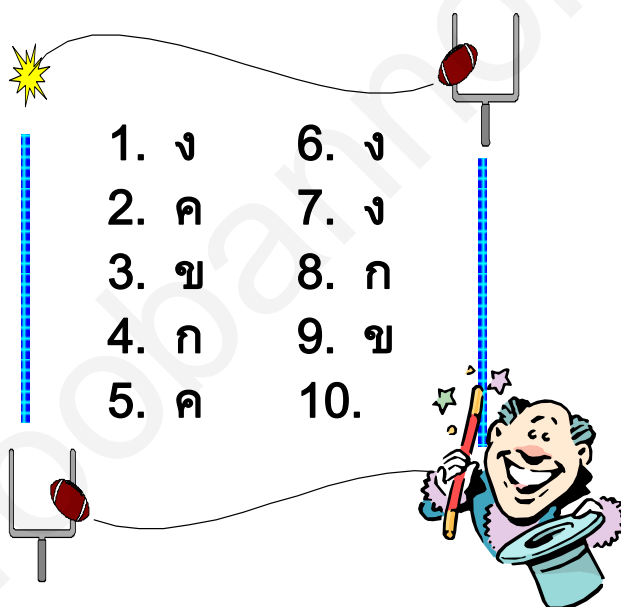
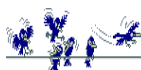

๕1

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ 1 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง

การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

ความเป็นมา

ของอาณาจักรสุโขทัย

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำสั่ง

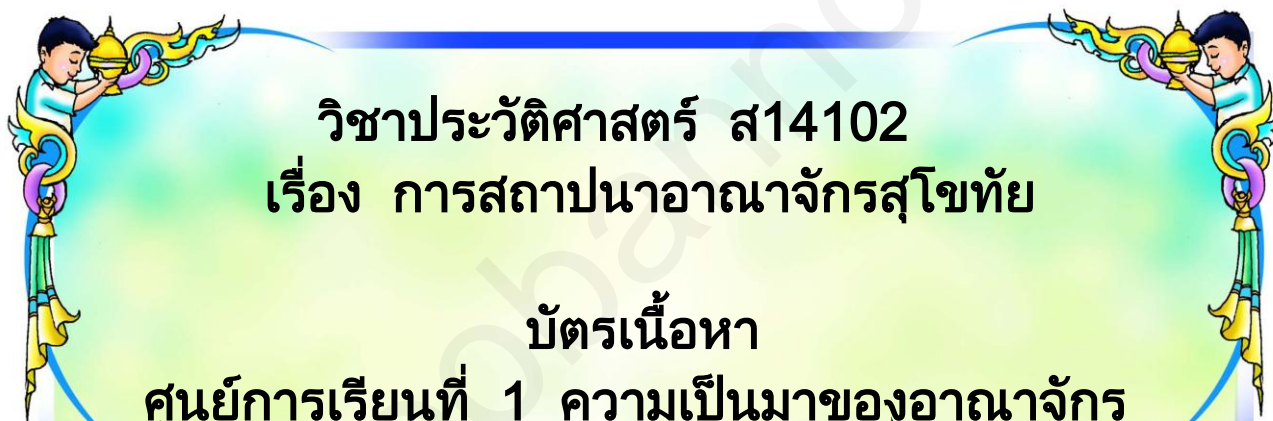
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของอาณาจักรสุโขทัย

โปรดอ่านบัตรคำสั่ง แล้วปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านบัตรเนื้อหา ศึกษาโดยละเอียดแล้ว
ช่วยกันอภิปราย
2. อ่านบัตรคำถาม
3. ตอบคำถามในแบบฝึกปฏิบัติตามศูนย์การเรียนรู้
ที่ 1
4. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยที่ครูเตรียมไว้ให้
5. ตรวจสอบคำตอบเสร็จแล้ว ให้ทุกคนเก็บบัตรคำสั่ง
บัตรเนื้อหา
บัตรคำถามเข้าซองให้เรียบร้อย ก่อนย้ายไปทำ
กิจกรรมในศูนย์อื่น

ห้าม หยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปจากศูนย์การเรียนรู้ ยกเว้น
กระดาษคำตอบของนักเรียน

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของอาณาจักร
สุโขทัย

ความ

ความเป็นมาของอาณาจักรสุโขทัย
อาณาจักรสุโขทัย หรือ รัฐสุโขทัย เป็น
อาณาจักร หรือรัฐในอดีตรัฐหนึ่ง

ตั้งอยู่ตอนบนของแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นชุมชนโบราณ
มาตั้งแต่ยุคเหล็กตอนปลาย

จนกระทั่งสถาปนาขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 18 ในฐานะ
สถานีการค้าของรัฐละโว้

ความในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 2 ระบุว่าเดิม
เมืองสุโขทัยมีผู้นำคนไทย

ชื่อพ่อขุนศรีนาวนำถม เป็นเจ้าเมืองปกครองอยู่
ภายหลังเมื่อพ่อขุนศรีนาวนำถม

สิ้นพระชนม์แล้ว ขอมสบาดโขลญลำพง นายทหาร
ขอมที่เป็นใหญ่ ได้นำกำลัง

ทหารเข้ายึดเมืองสุโขทัยไว้ได้ ทางฝ่ายไทยได้มีการ
เตรียมการเพื่อยึดเมืองสุโขทัย

กลับคืนจากขอมสบาดโขลญลำพง โดยมีผู้นำไทย 2
คน ได้แก่ พ่อขุนบางกลางหาว

เจ้าเมืองบางยาง และพ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด พ่อ
ขุนทั้งสองเป็นสหายสนิทกัน

และมีความสัมพันธ์กันทางเครือญาติ ร่วมกันนำกำลัง
เข้าชิงเมืองสุโขทัยกลับคืนมา

เมื่อยึดเมืองสุโขทัยจากขอมได้เรียบร้อยแล้ว พ่อขุน
ผาเมืองได้ยกทัพออกจาก

ไปศึกษา
เส้นทาง

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ)

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของอาณาจักร สุโขทัย

เมืองสุโขทัย เพื่อให้กองทัพของพ่อขุนบางกลางหาว
เข้าสู่เมืองสุโขทัย พร้อมกันนั้น

พ่อขุนผาเมืองทรงสถาปนาพ่อขุนบางกลางหาวขึ้น
เป็นกษัตริย์ครองเมืองสุโขทัย

แล้วถวายพระนามของพระองค์ที่ได้รับจากกษัตริย์
ขอม คือ ศรีอินทราธิบดีนทราทิตย์

ให้เป็นเกียรติแก่พ่อขุนบางกลางหาว พร้อมทั้งมอบ
พระขรรค์ชัยศรี ให้กับ

พ่อขุนบางกลางหาว ทรงใช้พระนามใหม่ว่า พ่อขุนศรี
อินทราทิตย์ ซึ่งเป็นปฐม

กษัตริย์แห่งราชวงศ์พระร่วงของอาณาจักรสุโขทัย
นับตั้งแต่พ.ศ. 1792 เป็นต้นมา

อาณาจักรสุโขทัย เกิดจากรักชาติ ความ
เสียสละ และความสามารถ

ของบรรพบุรุษไทย ได้มีพัฒนาการที่เป็นปึกแผ่น
มั่นคงมาตามเจริญก้าวหน้า ด้าน

การเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้าน
ศิลปวัฒนธรรม จากผลงาน

และความสามารถของบรรพบุรุษไทยเป็นผู้สร้างมรดก
ทางวัฒนธรรม และเป็น
รากฐานของการพัฒนาชาติบ้านเมืองสืบทอดมาเป็น
ลำดับ

บรรพบุรุษ
ไทย

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำถาม ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของอาณาจักร สุโขทัย

ให้นักเรียนนำตัวอักษรทางขวามือมาใส่
หน้าชื่อกลุ่ม

คำ

ทางซ้ายมือที่มีความสัมพันธ์กัน (10
คะแนน)

- 1. อาณาจักรสุโขทัย ก. เจ้าเมืองบางยาง
- 2. ศิลปจารึกสุโขทัยหลักที่ 2 ข. เจ้าเมือง
สุโขทัยคนแรก
- 3. ขอมสบาดโขลญลำพง ค. ตั้งอยู่บนที่ราบลุ่ม
แม่น้ำยม
- 4. พ่อขุนบางกลางหาว ง. ชื่อราชวงศ์เมื่อ
แรกก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย
- 5. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ จ. ชุมชนโบราณใน
ยุคเหล็ก
- 6. พ่อขุนศรีนาวนำถม ฉ. ชื่อนายทหาร
ขอมที่นำกำลังเข้ายึดเมืองสุโขทัย
- 7. รัฐสุโขทัย ช. พระนามเดิมของพ่อขุนศรี
อินทราทิตย์
- 8. พ่อขุนผาเมือง ซ. บันทึกความ
เป็นมาของอาณาจักรสุโขทัย
- 9. ราชวงศ์พระร่วง ฅ. เจ้าเมืองราด
- 10. พ่อขุนบางกลางหาว ญ. ปฐมกษัตริย์แห่ง
อาณาจักรสุโขทัย

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเฉลย
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของอาณาจักร
สุโขทัย

คำ ให้นักเรียนนำตัวอักษรทางขวามือมาใส่
หน้าชื่อกลุ่ม
ทางซ้ายมือที่มีความสัมพันธ์กัน (10
คะแนน)

1. ค
2. ช
3. ฉ
4. ก
5. ญ
6. ข
7. จ
8. ณ
9. ง

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง

การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

การสถาปนา

อาณาจักรสุโขทัย

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำสั่ง

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

โปรดอ่านบัตรคำสั่ง แล้วปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านบัตรเนื้อหา ศึกษาโดยละเอียดแล้ว
ช่วยกันอภิปราย
2. อ่านบัตรคำถาม
3. ตอบคำถามในแบบฝึกปฏิบัติตามศูนย์การเรียนรู้
ที่ 2
4. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยที่ครูเตรียมไว้ให้
5. ตรวจสอบคำตอบเสร็จแล้ว ให้ทุกคนเก็บบัตรคำสั่ง
บัตรเนื้อหา

บัตรคำถามเข้าช่องให้เรียบร้อย ก่อนย้ายไปทำ
กิจกรรมในศูนย์อื่น

ห้าม หยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปจากศูนย์การเรียนรู้ ยกเว้น
กระดาษคำตอบของนักเรียน

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

การสถาปนา

การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ในรัชสมัยของพระยาธรรมิกราช กษัตริย์ละโว้

โดยมีพ่อขุนศรีนาวนำถม

เป็นผู้ปกครองและดูแลกิจการภายในเมืองสุโขทัย และ
ศรีสัชนาลัย ต่อมาเมื่อ

พ่อขุนศรีนาวนำถมสวรรคต ขอมสบาดโขลญลำพง ซึ่ง
เป็นผู้ตรวจราชการจากลวรัฐ

เข้าทำการยึดอำนาจการปกครองสุโขทัย จึงส่งผลให้
พ่อขุนผาเมือง ซึ่งเป็นพระราช

โอรสของพ่อขุนศรีนาวนำถม เจ้าเมืองราด และพ่อขุน
บางกลางหาว เจ้าเมืองบางยาง

ตัดสินพระทัยจะยึดดินแดนคืน การชิงเอาอำนาจจากผู้
ครองเดิมคือ อาณาจักรขอม

เมื่อปี พ.ศ. 1781 และสถาปนาเอกราชให้กรุงสุโขทัย
ขึ้นเป็นรัฐอิสระ โดยไม่ขึ้นตรง

กับรัฐใด และพ่อขุนผาเมืองก็กลับยกเมืองสุโขทัย
ให้กับพ่อขุนบางกลางหาวครอง

พร้อมทั้งพระแสงขรรค์ชัยศรี และสถาปนาอาณาจักร
สุโขทัยขึ้นเป็นราชธานี และมี

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เป็นปฐมกษัตริย์ในปี พ.ศ. 1792

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102

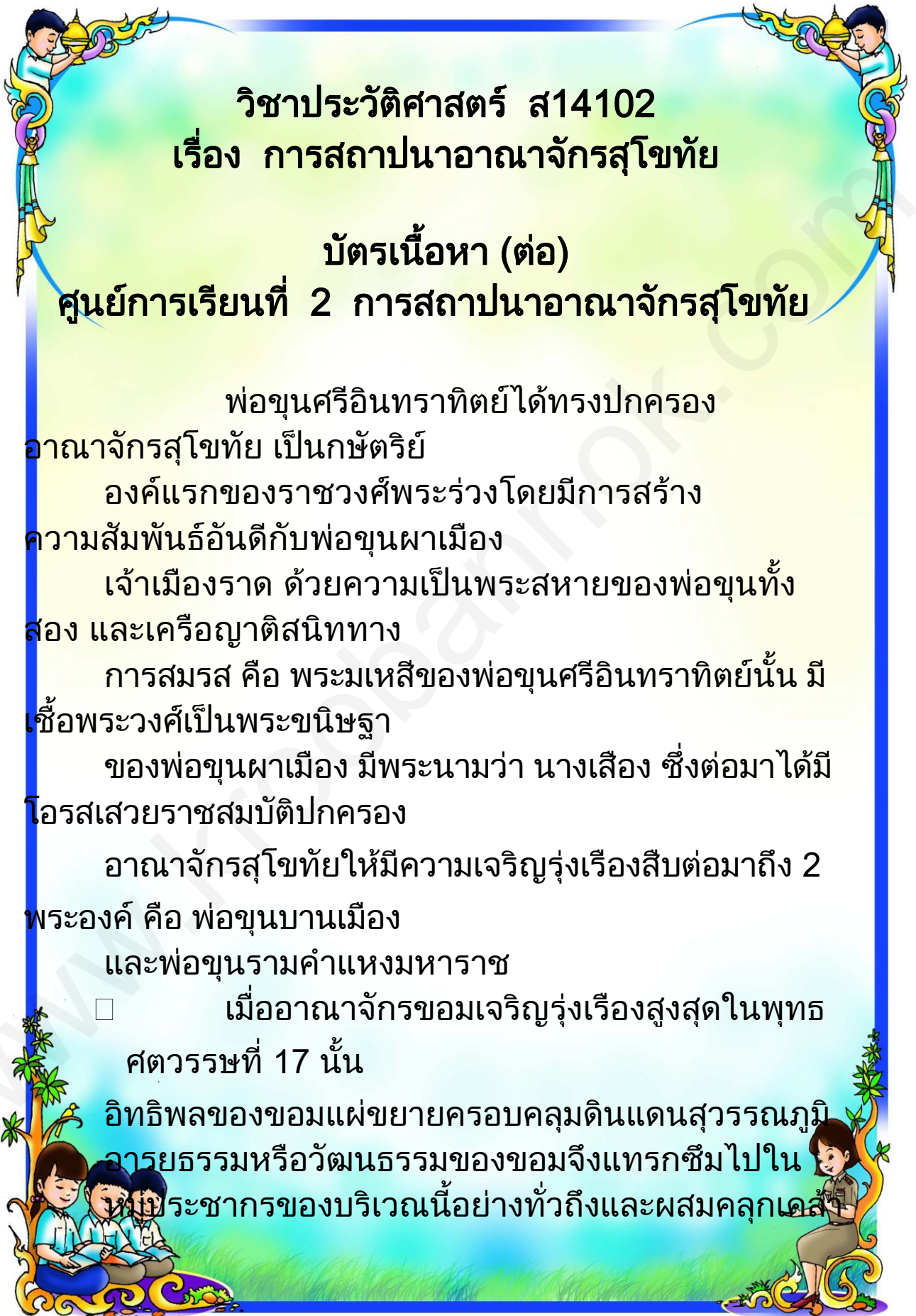
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ)

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ได้ทรงปกครอง
อาณาจักรสุโขทัย เป็นกษัตริย์
องค์แรกของราชวงศ์พระร่วงโดยมีการสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีกับพ่อขุนผาเมือง
เจ้าเมืองราด ด้วยความเป็นพระสหายของพ่อขุนทั้ง
สอง และเครือญาติสนิททาง
การสมรส คือ พระมเหสีของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์นั้น มี
เชื้อพระวงศ์เป็นพระขนิษฐา
ของพ่อขุนผาเมือง มีพระนามว่า นางเสือง ซึ่งต่อมาได้มี
โอรสเสวยราชสมบัติปกครอง
อาณาจักรสุโขทัยให้มีความเจริญรุ่งเรืองสืบต่อมาถึง 2
พระองค์ คือ พ่อขุนบานเมือง
และพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
□ เมื่ออาณาจักรขอมเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในพุทธ
ศตวรรษที่ 17 นั้น

อิทธิพลของขอมแผ่ขยายครอบคลุมดินแดนสุวรรณภูมิ
อารยธรรมหรือวัฒนธรรมของขอมจึงแทรกซึมไปใน
ทุกประการของบริเวณนี้อย่างทั่วถึงและผสมกลมกลืน

เป็นวัฒนธรรมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ครั้นอาณาจักร
ขอมเสื่อมลงในตอนปลาย
พุทธศตวรรษที่ 18 กลุ่มคนไทยหรืออาณาจักรต่างๆ
ของคนไทยที่เคยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของขอมจึงต่าง
พยายามตั้งตนเป็นอิสระ

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ) ศูนย์การเรียนรู้ 2 การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักร
สุโขทัย ได้แก่

1. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ การเลือกที่ตั้งเมือง
หลวงในอดีตส่วนใหญ่

มักใกล้แม่น้ำ แต่เมืองสุโขทัยไม่ได้ตั้งอยู่ริมน้ำเพราะ
แม่น้ำยมอยู่ห่างจากตัวเมือง

สุโขทัยไปประมาณ 13 กิโลเมตร การเลือกตั้งเมือง
หลวงที่สุโขทัยคงเป็นเพราะ

สุโขทัยเป็นเมืองสำคัญมาแต่เดิม

2. ปัจจัยทางการเมืองและประวัติศาสตร์ ก่อน
การสถาปนา

อาณาจักรสุโขทัยนั้น ในเขตสุโขทัยและศรีสัชนาลัยมี
ชุมชนที่มีผู้นำไทยอยู่ก่อนแล้ว

เช่น พ่อขุนศรีนาวนำถม เจ้าเมืองเซลียง พ่อขุนผา
เมือง เจ้าเมืองราด โอรสของ

พ่อขุนศรีนาวนำถม และพ่อขุนบางกลางหาว

ตามครูไป
ศึกษา

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำถาม ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

คำ ให้นักเรียนเขียนคำว่า ถูก
หน้าข้อความที่กล่าวถูกต้อง
และเขียนคำว่า ผิด หน้าข้อความที่กล่าวไม่
ถูกต้อง (10 คะแนน)

- 1. เมืองสุโขทัยตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่ปาย
- 2. ขอมสวดโขนล่ำพอง คือแม่ทัพใหญ่
ของขอม
- 3. พ่อขุนผาเมืองเป็นโอรสของพ่อขุนศรีนาว
นำถม
- 4. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เดิมชื่อพ่อขุนบาง
กลางหวาง
- 5. สุโขทัยรวมกับอาณาจักรอยุธยาเมื่อ พ.ศ.
1982
- 6. สุโขทัยเป็นราชอาณาจักรของไทยอยู่
นาน 400 ปี

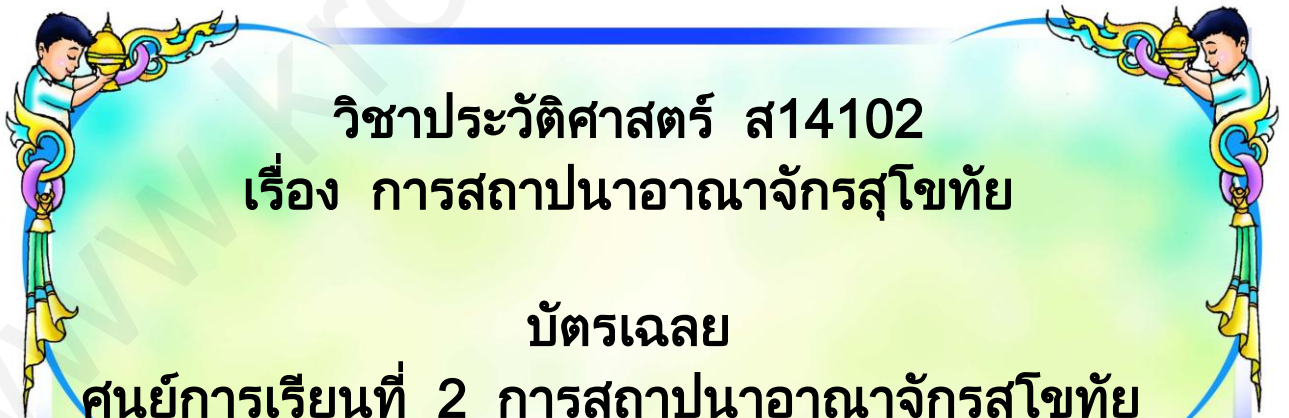
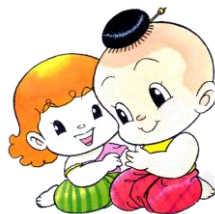

..... 7. พ่อขุนรามคำแหงเป็นพระราชโอรสของ
พ่อขุนผาเมือง

..... 8. อาณาจักรสุโขทัยเจริญรุ่งเรืองสูงสุดใน
พุทธศตวรรษที่ 17

..... 9. อาณาจักรสุโขทัยเริ่มเสื่อมอำนาจในตอน
ปลายพุทธศตวรรษที่ 18

..... 10. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นกษัตริย์
พระองค์แรกของอาณาจักรสุโขทัย

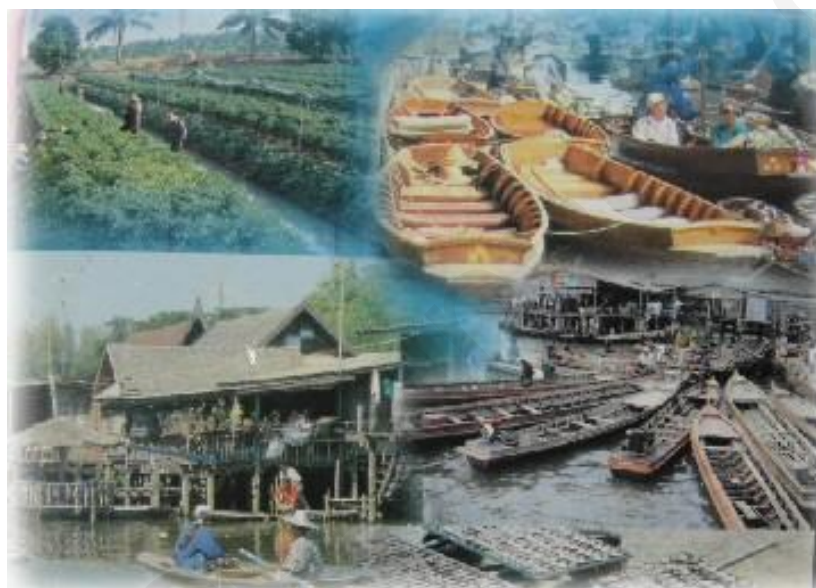
1. ผิด
2. ถูก
3. ถูก
4. ถูก
5. ผิด
6. ผิด
7. ผิด
8. ถูก
9. ถูก
10. ถูก

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง

การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนา
อาณาจักรสุโขทัย

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

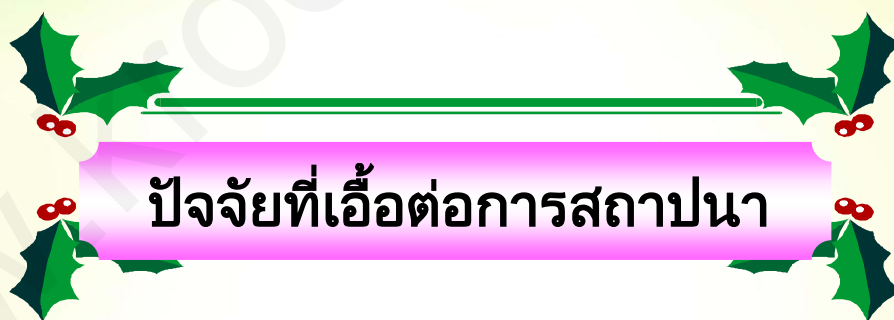
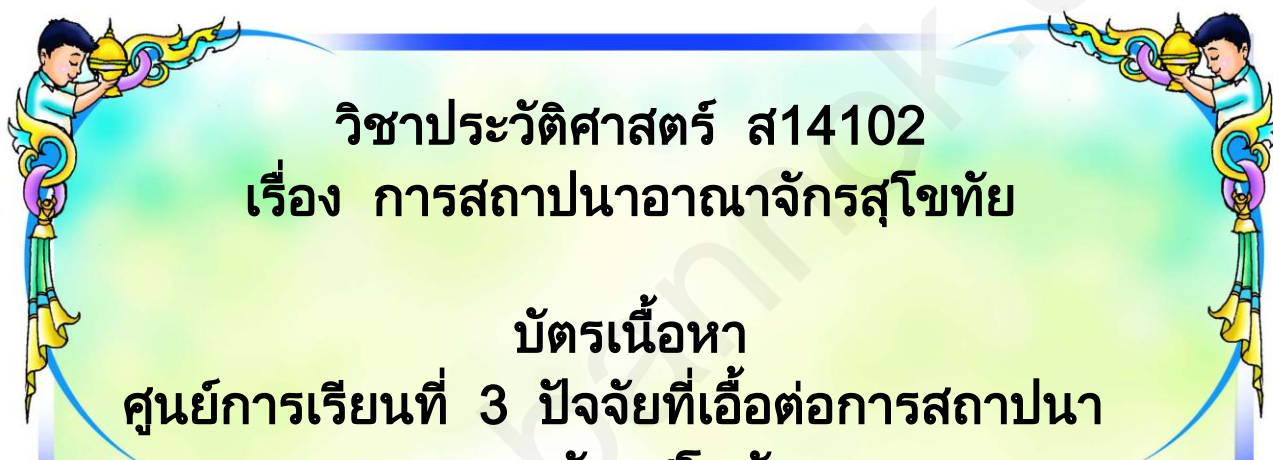
บัตรคำสั่ง ศูนย์การเรียนรู้ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนา อาณาจักรสุโขทัย

โปรดอ่านบัตรคำสั่ง แล้วปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านบัตรเนื้อหา ศึกษาโดยละเอียดแล้ว
ช่วยกันอภิปราย
2. อ่านบัตรคำถาม
3. ตอบคำถามในแบบฝึกปฏิบัติตามศูนย์การเรียนรู้
ที่ 3
4. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยที่ครูเตรียมไว้ให้
5. ตรวจสอบคำตอบเสร็จแล้ว ให้ทุกคนเก็บบัตรคำสั่ง
บัตรเนื้อหา
บัตรคำถามเข้าซองให้เรียบร้อย ก่อนย้ายไปทำ
กิจกรรมในศูนย์อื่น

ห้าม หยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปจากศูนย์การเรียนรู้ ยกเว้น
กระดาษคำตอบของนักเรียน

ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
มี 2 ด้าน คือ
1. ปัจจัยภายใน ได้แก่

1.1 มีผู้นำที่เข้มแข็ง ในสมัยนั้นผู้นำคนไทยที่กล้าหาญมีสติปัญญา

เจียบแหลมและรอบคอบ 2 คน ซึ่งเป็นสหายกัน ได้แก่ พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด และพ่อขุนบางกลางหาว เจ้าเมืองบางยาง ได้ร่วมกันรวบรวมคนไทย และกำลังเข้าต่อสู้กับขอมจนสามารถขับไล่ขอมไปได้

1.2 มีขวัญและกำลังใจดี การที่คนไทยมีผู้นำที่เข้มแข็งมีความสามารถ ทำให้มีขวัญและกำลังใจดี มีความเชื่อมั่นว่าจะต่อสู้เอาชนะขอมได้ ต่างมีความปรารถนาที่จะขับไล่ขอมออกไป เพื่อเป็นอิสระมีเอกราชสมบูรณ์ จึงได้ผนึกกำลังกันต่อสู้และเอาชนะขอมได้สำเร็จ

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ)
ศูนย์การเรียนรู้ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

1.3 รักความเป็นอิสระ คนไทยมีนิสัยรัก

อิสระไม่ชอบให้ผู้ใดกดขี่

ข่มเหงบังคับ ดังนั้นเมื่อพ่อขุนบางกลางหาว และพ่อขุนผาเมืองได้ร่วมกันขับไล่ขอม

เพื่อให้คนไทยได้รับอิสรภาพ จึงได้รับความร่วมมือจากชาวไทยทุกคนด้วยดี จนสามารถ

ขับไล่ขอม และปลดปล่อยกรุงสุโขทัยเป็นอิสระได้ในที่สุด

1.4 บ้านเมืองมีความอุดมสมบูรณ์ เมือง

สุโขทัยเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรมีการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และการจับสัตว์น้ำ

ทำให้คนเข้ามาอาศัยตั้งบ้านเรือนกันเป็นชุมชนที่ค่อนข้างหนาแน่น เมืองสุโขทัย

จึงพร้อมด้วยเสบียงอาหาร และกำลังคน

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

2.1 ขอมมักจะรุกรานและแผ่อำนาจไปในอาณาจักรอื่นๆ ต้องทำ

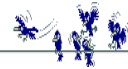
สงครามรบพุ่งเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะกับอาณาจักรจามปา กษัตริย์ขอมต้อง

ทำสงครามยึดเยื้อหลายรัชกาล ต้องเสียกำลังคนเสบียงอาหาร ทรัพยากรและชาติ

การทำนุบำรุงบ้านเมือง ทำให้ต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจประชาชนท้อแท้เบื่อหน่าย

2.2 การที่ขอมขยายอาณาเขตออกไปไกล ทำให้ไม่สามารถรักษา

อำนาจไว้ได้อย่างถาวร แม้จะแก้ปัญหาโดยตั้งเมืองใหญ่
ให้เป็นศูนย์อำนาจ เช่น ลพบุรี
สุโขทัย แต่การปกครองก็มิได้มีประสิทธิภาพในที่สุดก็ไม่
สามารถรักษาอำนาจของคนใน
ดินแดนชาติอื่นที่ตนยึดครองไว้ได้

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ) ศูนย์การเรียนรู้ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักร สุโขทัย

2.3 การสร้างปราสาทหรือเทวสถานไว้
ประดิษฐานศิวลึงค์ เพื่อ

การบูชาและการสร้างสาธารณูปโภคของกษัตริย์แต่ละ
พระองค์ ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้

ให้ขอมเสื่อมอำนาจ เพราะต้องใช้แรงงาน ใช้
ทรัพยากรและเสบียงอาหารจำนวน

มากมาย ความอ่อนแอทางเศรษฐกิจทำให้ต้องเก็บภาษี
จากประชาชนมากขึ้น

ประชาชนจึงไม่ร่วมมือกับทางราชการด้วยเหตุดังกล่าว
นี้ อาณาจักรขอมจึงเสื่อมลง

เปิดโอกาสให้คนไทยได้ร่วมกันกำจัดอำนาจอิทธิพล
ของขอมได้สำเร็จ

พื้นที่อาณาจักรสุโขทัย ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่
1 ดังนี้

1. ทิศเหนือ มีเมืองแพะ (ปัจจุบันคือแพะ) เป็น
เมืองปลายแดนด้านเหนือสุด
2. ทิศใต้ มีเมืองพระบาง (ปัจจุบันคือนครสวรรค์)
เป็นเมืองปลายแดนด้านใต้
3. ทิศตะวันตก มีเมืองฉอด (ปัจจุบันคือแม่สอด)
เป็นเมืองชายแดนที่จะ
ติดต่อเข้าไปยังอาณาจักรมอญ
4. ทิศตะวันออก ถึงเมืองสะคำใกล้แม่น้ำโขงใน
เขตภาคอีสานตอนเหนือ

ลพบุรีอยู่
ทางทิศ

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำถาม

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยสุโขทัย

ให้นักเรียนวงกลมรอบคำตอบข้อที่ถูกต้อง

1. ปัจจัยภายใน
 - ก. การมีผู้นำที่เข้มแข็ง
 - ข. ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม
2. ปัจจัยภายนอก
 - ก. ขอมเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ
 - ข. ขอมมีอาวุธน้อย และล้าสมัย
3. ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่ากรุงสุโขทัยมีผู้นำที่เข้มแข็ง
 - ก. ผู้นำคนไทยมีความรู้สูง
 - ข. ผู้นำคนไทยมีความกล้าหาญ และมีสติปัญญา

เขียนแหลม

4. สองผู้นำไทยที่เป็นพระสหายกัน
 - ก. พ่อขุนผาเมือง และพ่อขุนบางกลางหาว
 - ข. พ่อขุนบานเมือง และพ่อขุนรามคำแหง

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำถาม (ต่อ) ศูนย์การเรียนรู้ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักร สุโขทัยสุโขทัย

5. เหตุผลที่แสดงให้เห็นว่าชาวเมืองสุโขทัยรักความเป็นอิสระ

- ก. ไม่ชอบให้ผู้ใดมากดขี่ข่มเหงบังคับ
- ข. ไม่มีวินัย และรักความสะดวกสบาย

6. ข้อใดเป็นวีรกรรมที่ยิ่งใหญ่ของพ่อขุนผาเมือง และพ่อขุนบางกลางหาว

- ก. รวมสุโขทัยและศรีสัชนาลัยเข้าด้วยกัน
- ข. รวบรวมคนไทยเพื่อต่อสู้และขับไล่ขอม

7. ปัจจัยที่ทำให้เมืองสุโขทัยพร้อมด้วยเสบียงอาหาร และกำลังคน

- ก. เมืองสุโขทัยมีผู้นำที่มีความสามารถ
- ข. เมืองสุโขทัยเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์

8. สาเหตุที่ทำให้ขอมเสื่อมอำนาจลง

- ก. ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง และมีความสามารถในการ

ปกครอง

ข. ใช้แรงงาน ทรัพยากรและเสบียงอาหารจำนวนมากไปกับการก่อสร้าง

9. หลักฐานในข้อใดที่กล่าวถึงพื้นที่อาณาจักรสุโขทัยไว้อย่างชัดเจน

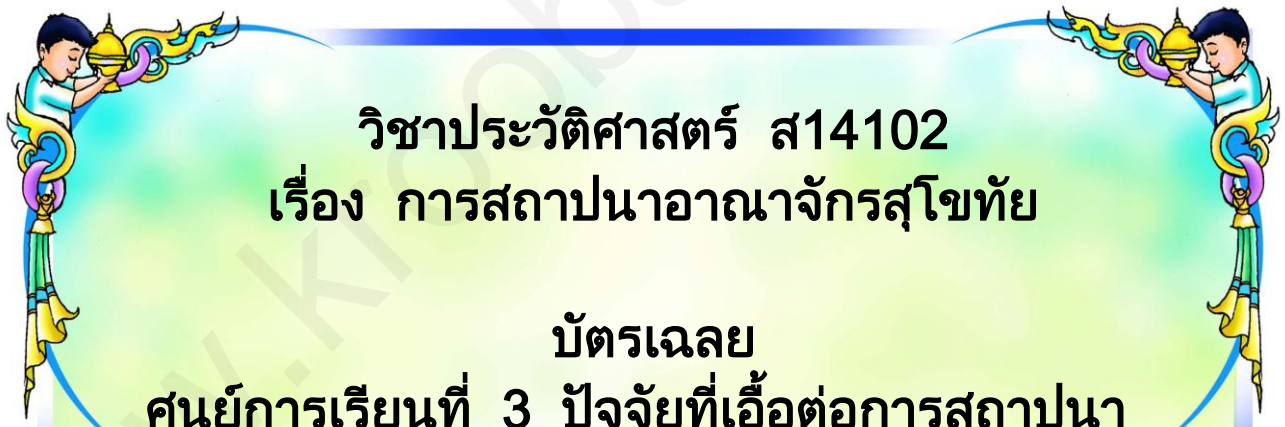
ก. ศิลาจารึกหลักที่ 1

ข. ศิลาจารึกวัดศรีชุม

10. จากหลักฐานที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ “ลพบุรี” มีความสำคัญตามข้อใด

ก. เป็นเมืองหน้าด่านสำคัญของขอม

ข. เป็นศูนย์อำนาจสำคัญของขอม

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเฉลย
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนา
อาณาจักรสุโขทัย

1. ก. การมีผู้นำที่เข้มแข็ง
2. ก. ขอมเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ
3. ข. ผู้นำคนไทยมีความกล้าหาญ

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง

การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 พระมหากษัตริย์ แห่งอาณาจักรสุโขทัย

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำสั่ง
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 พระมหากษัตริย์แห่งอาณาจักร
สุโขทัย

โปรดอ่านบัตรคำสั่ง แล้วปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านบัตรเนื้อหา ศึกษาโดยละเอียดแล้ว
ช่วยกันอภิปราย

2. อ่านบัตรคำถาม

3. ตอบคำถามในแบบฝึกปฏิบัติตามศูนย์การเรียนรู้
ที่ 4

4. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยที่ครูเตรียมไว้ให้

5. ตรวจสอบคำตอบเสร็จแล้ว ให้ทุกคนเก็บบัตรคำสั่ง
บัตรเนื้อหา

บัตรคำถามเข้าช่องให้เรียบร้อย ก่อนย้ายไปทำ
กิจกรรมในศูนย์อื่น

ห้าม หยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปจากศูนย์การเรียนรู้ ยกเว้น
กระดาษคำตอบของนักเรียน

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 พระมหากษัตริย์แห่งอาณาจักร
สุโขทัย

ราชวงศ์พระร่วงปกครองอาณาจักรสุโขทัย โดยมี
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรก และมีพระมหากษัตริย์
สืบต่อมารวม 9 พระองค์

ตลอดเวลาเกือบ 200 ปี ดังนี้

1. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
2. พ่อขุนบานเมือง
3. พ่อขุนรามคำแหง
4. พระยาเลอไทย
5. พระยাজัณณา
6. พระมหาธรรมราชาที่ 1 (
7. พระมหาธรรมราชาที่ 2
8. พระมหาธรรมราชาที่ 3 (ไสยสือไทย)
9. พระมหาธรรมราชาที่ 4 (บรมपाल)

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ)

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 พระมหากษัตริย์แห่งอาณาจักร สุโขทัย

รัชกาล ที่	พระนาม	ปีที่ขึ้น ครองราชย์ (พ.ศ.)	ปีที่ สวรรคต (พ.ศ.)
1	พ่อขุนศรีอินทรา ทิตย	1792	1822
2	พ่อขุนบานเมือง	1822	1841
3	พ่อขุนรามคำแหง มหาราช	1841	1866
4	พระยาเลอไทย	1866	1872
5	พระยাজัณณภูมิ	1872	1890
6	พระมหาธรรม ราชาที่ 1 (ลิไทย)	1890	1911
7	พระมหาธรรม ราชาที่ 2	1911	1942
8	พระมหาธรรม ราชาที่ 3 (ไสยลือไทย)	1942	1962
9	พระมหาธรรม ราชาที่ 4 (บรมपाल)	1962	1981

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำถาม
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 พระมหากษัตริย์แห่งอาณาจักร
สุโขทัย

คำ
ให้นักเรียนนำข้อความที่กำหนดให้
ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

พระมหาธรรมราชาที่ 4 พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พระ
มหาธรรมราชาที่ 1

~~พระยาเลอไทย พ่อขุนบานเมือง พ่อขุนรามคำแหง~~
พระยาลำปาง

ราชวงศ์พระร่วง พระมหาธรรมราชาที่ 2 พระมหา
ธรรมราชาที่ 3

1. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 1 คือ

2. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 2 คือ

3. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 3 คือ

4. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 4 คือ

5. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 5 คือ

6. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 6 คือ

7. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 7 คือ

8. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 8 คือ

9. พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 9 คือ

10. ราชวงศ์แรกแห่งอาณาจักรสุโขทัย คือ

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเฉลย
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 พระมหากษัตริย์แห่งอาณาจักร
สุโขทัย

1. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
2. พ่อขุนบานเมือง
3. พ่อขุนรามคำแหง
4. พระยาเลอไทย
5. พระย้าง้วนนำถม
6. พระมหาธรรมราชาที่ 1
(ลิไทย)
7. พระมหาธรรมราชาที่ 2

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง

การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5

ความเสื่อมอำนาจ

แห่งอาณาจักรสุโขทัย

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

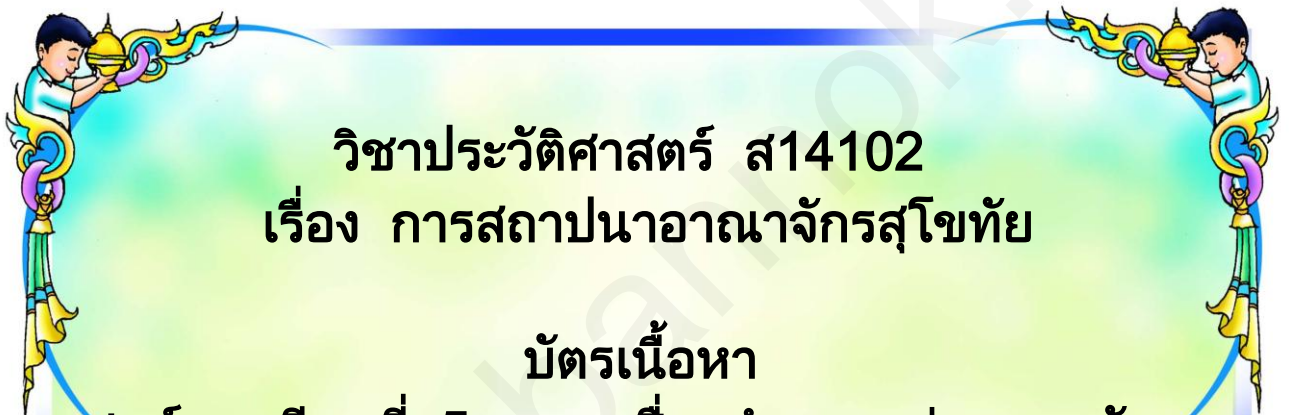
บัตรคำสั่ง ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่งอาณาจักร สุโขทัย

โปรดอ่านบัตรคำสั่ง แล้วปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านบัตรเนื้อหา ศึกษาโดยละเอียดแล้ว
ช่วยกันอภิปราย
2. อ่านบัตรคำถาม
3. ตอบคำถามในแบบฝึกปฏิบัติตามศูนย์การเรียนรู้
ที่ 5
4. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยที่ครูเตรียมไว้ให้
5. ตรวจสอบคำตอบเสร็จแล้ว ให้ทุกคนเก็บบัตรคำสั่ง
บัตรเนื้อหา
บัตรคำถามเข้าซองให้เรียบร้อย ก่อนย้ายไปทำ
กิจกรรมในศูนย์อื่น

ห้าม หยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปจากศูนย์การเรียนรู้ ยกเว้น
กระดาษคำตอบของนักเรียน

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่งอาณาจักร
สุโขทัย

ความเสื่อมอำนาจแห่ง

ความเสื่อมอำนาจของอาณาจักรสุโขทัยเกิดขึ้น
เพราะความอ่อนแอของ
ระบบการเมืองการปกครองแคว้นต่างๆ ที่เคยอยู่ใน
อำนาจตั้งตนเป็นอิสระ ส่งผล

ให้อาณาจักรหมดอำนาจลงในที่สุดเมื่อสิ้นรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

อาณาจักรสุโขทัยก็เริ่มอ่อนแอลง ความอ่อนแอหรือความเสื่อมของสุโขทัยนี้

เกิดจากสาเหตุ 4 ประการ คือ

1. ความห่างเหินระหว่างพระมหากษัตริย์กับรา

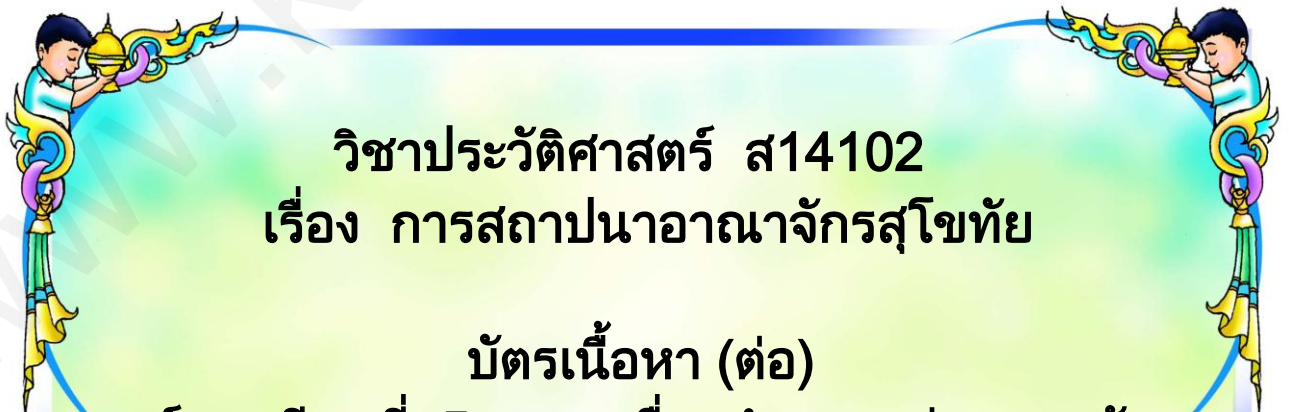
ษฎร

2. ความย่อหย่อนในด้านการทหาร

3. การถูกตัดเส้นทางเศรษฐกิจ

4. การแตกแยกภายใน

ยิ่งอ่าน
ก็ยิ่งสนุก

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ)

ศูนย์การเรียนรู้ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่งอาณาจักร
สุโขทัย

ความห่างเหินระหว่าง

เมื่อสิ้นรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงแล้ว ระบบการปกครองแบบบิดากับบุตร

ที่เรียกว่า ระบบปิตุราชา เริ่มลดความสำคัญลง ทั้งนี้เนื่องจากมีปัญหาความกระด้าง

กระเดื่องของเมืองเล็กเมืองน้อยที่อยู่กับอาณาจักรสุโขทัย จึงเริ่มใช้วิธีการปกครอง

ที่เป็นแบบแผนมากขึ้น นำพระพุทธศาสนาและระบบธรรมราชามาเป็นเครื่องช่วย

ในการปกครอง ฐานะของพระมหากษัตริย์เปลี่ยนจากพ่อขุน เป็นพระยา (พญา)

และต่อมาเป็น พระมหาธรรมราชา มีความพยายามที่จะเพิ่มพูนพระราชอำนาจให้

สูงส่งยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรจึงเหินห่างกัน ความ

ผูกพันฉันบิดากับบุตรที่มีอยู่เดิมจึงเสื่อมคลายลง ความร่วมมือที่เคยมีอย่างใกล้ชิด

และความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันถดถอยลงไปด้วย

ยิ่งเรียน
ยิ่งรู้นะ

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ)
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่งอาณาจักร
สุโขทัย

ความย่อหย่อนในด้าน

รัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหง เป็นช่วงเวลาสร้าง
บ้านสร้างเมือง บรรดา

ประชากรราษฎรจึงผูกพันใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์ ทำให้ไพร่พลมีกำลังเข้มแข็ง

สามารถขยายอาณาจักรออกไปได้กว้างขวาง ทั้งโดย
การรบ และโดยการสวามิภักดิ์

ด้วยความยำเกรงแสนยานุภาพ ครั้นเมื่อบ้านเมืองสงบ
สงบคาบเป็นปกติสุข ว่างเว้น

จากศึกสงคราม ประชากรราษฎรก็หันมาสร้างสรรค์ชีวิต
ความเป็นอยู่ให้สุขสบายดียิ่งขึ้น

โดยเฉพาะด้านการศาสนานั้นนับว่าเจริญรุ่งเรืองมาก
เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรง

เลื่อมใสศรัทธา และทรงสนับสนุนให้มีการสร้างวัด
และศาสนสถานต่างๆ มากมาย

ส่งผลให้เกิดความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม มีการ
แสดงการละเล่นต่างๆ ที่สร้าง

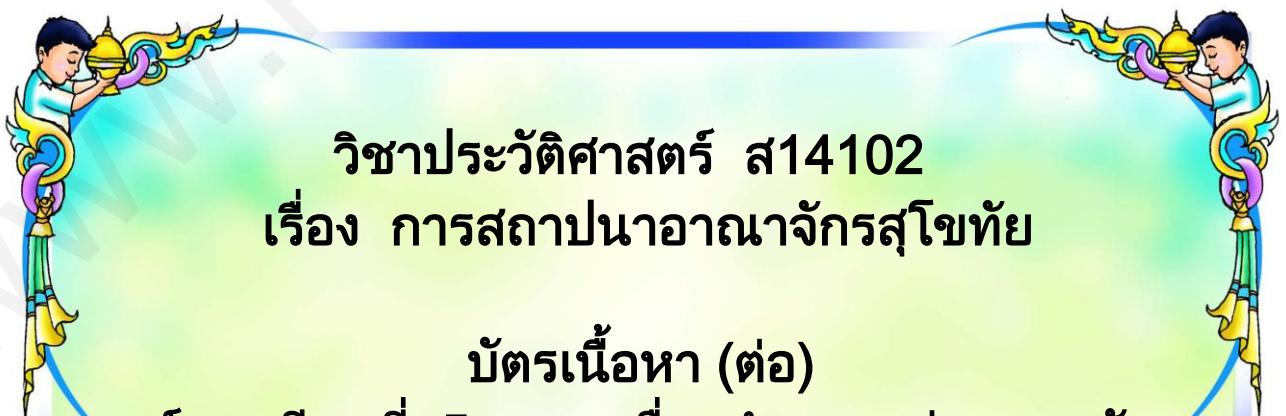
ความรื่นรมย์ให้แก่ชีวิตมากขึ้น จนเป็นรากฐาน
วัฒนธรรมไทยมาจนปัจจุบันนี้ แต่

การฝึกฝนในพระศาสนาและการทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรมอย่างมากมายนี้ ทำให้เกิด

ความอ่อนแอทางการทหาร บรรดาประเทศราช
และหัวเมืองต่างๆ จึงแข็งเมือง

ตั้งตนเป็นอิสระ ภายหลังเมื่อพระเจ้าอู่ทองตั้งอาณาจักร
อยุธยาขึ้น สุโขทัยก็เสื่อม

อำนาจลงอย่างชัดเจน

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ)

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่งอาณาจักร
สุโขทัย

การถูกตัดเส้นทาง

ขณะที่สุโขทัยรุ่งเรืองในรัชสมัยพ่อขุน
รามคำแหงนั้น เศรษฐกิจของสุโขทัย
ได้เจริญสูงสุดถึงขั้นมีการติดต่อค้าขายกับอาณาจักร
จีนทางทะเล สร้างความมั่งคั่ง
ให้แก่สุโขทัยเป็นอย่างยิ่ง เส้นทางลำเลียงสินค้าที่
สุโขทัยใช้นั้น คือเส้นทางแม่น้ำ
โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยา ครึ่งเมื่อแคว้นต่างๆ ในลุ่ม
แม่น้ำเจ้าพระยาตั้งตนเป็น
อิสระ เส้นทางขนส่งสินค้าจึงถูกตัดขาดไปโดยปริยาย
การค้าขายของสุโขทัย
ตอนปลายจึงเป็นเพียงการค้าโดยอาศัยเส้นทางบก ซึ่ง
ทำได้ไม่กว้างขวาง และเมือง
ที่ทำการค้าด้วยก็เป็นเพียงเมืองเล็กๆ ทำให้เศรษฐกิจ
ของสุโขทัยเสื่อมลง การทำมา
หากินของราษฎรเริ่มฝืดเคือง เมื่อเศรษฐกิจอ่อนแอด้าน
อื่นๆ ก็ตามมา

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเนื้อหา (ต่อ)
ศูนย์การเรียนรู้ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่งอาณาจักร
สุโขทัย

การแตกแยกภายใน

การแตกแยกภายในจากการแย่งชิงอำนาจ
ระหว่างเชื้อพระวงศ์ เป็นสาเหตุ
สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สุโขทัยเสื่อมอำนาจลง
ปัญหาแย่งชิงอำนาจกันเองเกิดขึ้น
ครั้งแรกประมาณ พ.ศ. 1890 พระยาวิไทย์ยกทัพจาก
เมืองศรีสัชนาลัยมาปราบ
จลาจลที่กรุงสุโขทัย แล้วปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์
ทรงพระนามว่า พระมหา-

ธรรมราชาที่ 1 เป็นเวลาเดียวกับที่พระเจ้าอู่ทองตั้งกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ และต่อมา

อยุธยามีอำนาจมากขึ้น ทำให้สุโขทัยไม่ปลอดภัย พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย)

จึงต้องทรงย้ายเมืองหลวงจากสุโขทัยเพื่อให้พ้นจากการแย่งอำนาจของอยุธยา แต่

ไม่นานนัก ในพ.ศ. 1921 อาณาจักรสุโขทัย ซึ่งมีเมืองหลวงอยู่ที่พิษณุโลกก็ตกเป็น

ประเทศราชของอยุธยา และเป็นประเทศราชนานถึง 10 ปี จึงสามารถเป็นอิสระ

อีกครั้งหนึ่งใน พ.ศ. 1931

ประวัติศาสตร์
สตร์

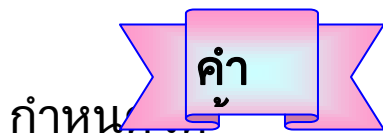

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำถาม

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่งอาณาจักรสุโขทัย

กำหนด

คะแนน)

ให้นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความที่
ไปเติมหน้าข้อที่มีความสัมพันธ์กัน (10

ก. ความห่างเหินระหว่างพระมหากษัตริย์กับ
ราษฎร

ข. ความย่อหย่อนในด้านการทหาร

ค. การถูกตัดเส้นทางเศรษฐกิจ

ง. การแตกแยกภายใน

- 1. เส้นทางทหารขนส่งสินค้าถูกตัดขาด
- 2. บรรดาประเทศราชตั้งตนเป็นอิสระ
- 3. การทำมาหากินของราษฎรเริ่มฝืดเคือง
- 4. เกิดการแย่งชิงอำนาจระหว่างเชื้อพระ

วงศ์

- 5. ย้ายเมืองหลวงจากสุโขทัยไปอยู่ที่

พิษณุโลก

- 6. ความพยายามที่จะเพิ่มอำนาจของ

พระมหากษัตริย์

- 7. พระเจ้าอู่ทองตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราช

ธานีได้สำเร็จ

- 8. ระบบการปกครองแบบบิดากับบุตรลด

ความสำคัญลง

- 9. พระมหากษัตริย์ทรงให้ความสำคัญ

ทางด้านศาสนามากขึ้น

- 10. บ้านเมืองสงบเรียบร้อย

พระมหากษัตริย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

บัตรเฉลย
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่งอาณาจักร
สุโขทัย

1. ค.	6. ก
2. ข	7. ง
3. ค	8. ก
4. ง	9. ข
5. ง	10.

ศูนย์สำรอง
ประกอบชุดการสอนที่ 1

เรื่อง

อาณาจักรสุโขทัย

ศูนย์สำรอง

แบบทดสอบมห้ศจรรย

วิชาประวัติศาสตร์ ส14102
เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย

บัตรคำสั่ง

ศูนย์สำรอง แบบทดสอบมห้ศจรรย

ในศูนย์นี้เป็นศูนย์สำรอง ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. เมื่อออกจากศูนย์การเรียนที่เรียนแล้ว ศูนย์การเรียนอื่นยังไม่ว่าง
ให้นักเรียนเข้าศูนย์สำรองแล้วปฏิบัติกิจกรรมตามคำสั่ง
2. กิจกรรมที่ปรากฏในศูนย์สำรองนี้ เป็นกิจกรรมเสริมนักเรียนได้ทดสอบความรู้เรื่องอาณาจักรสุโขทัยจากแบบทดสอบมห้ศจรรย โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามคู่มือและวิธีใช้ที่ปรากฏอยู่ในแบบทดสอบมห้ศจรรยนั้น
3. ขณะทำกิจกรรมใดอยู่ หากศูนย์การเรียนอื่นว่างลง ถ้ายังทำกิจกรรมไม่เสร็จ

จะออกจากศูนย์สำรองแล้วไปเข้าเรียนในศูนย์การ
เรียนที่ว่าง โดยไม่ต้องรอ
ให้ทำกิจกรรมเสร็จก็ได้ แต่ต้องเก็บสื่อทุกชิ้นเข้าที่
ให้เรียบร้อยก่อนออกจาก
ศูนย์สำรอง

ห้าม หยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปจากศูนย์สำรอง ยกเว้น
กระดาษคำตอบของนักเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน
ชุดที่ 1 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
เวลา 10 นาที 10 คะแนน

คำ

เลือกคำตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อ

เดียว

1. กษัตริย์ราชวงศ์พระร่วงมีอยู่ ทั้งหมดกี่พระองค์
 - ก. 9 พระองค์
 - ข. 8 พระองค์
 - ค. 7 พระองค์
 - ง. 6 พระองค์
2. ปฐมกษัตริย์ของอาณาจักรสุโขทัยคือใคร
 - ก. พ่อขุนรามคำแหง
 - ข. พ่อขุนบานเมือง
 - ค. พ่อขุนผาเมือง
 - ง. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
3. ราชวงศ์แรกและราชวงศ์สุดท้ายของอาณาจักรสุโขทัยคือ
 - ก. ราชวงศ์บ้านพลูหลวง
 - ข. ราชวงศ์สุพรรณภูมิ
 - ค. ราชวงศ์พระร่วง
 - ง. ราชวงศ์อู่ทอง

4. ผู้นำคนไทย 2 คน ที่สามารถยึดเมืองสุโขทัยได้สำเร็จคือใคร

- ก. พ่อขุนบางกลางหาวและพ่อขุนรามคำแหง
- ข. พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางหาว
- ค. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนผาเมือง
- ง. พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบานเมือง

5. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้อาณาจักรสุโขทัยเสื่อมสลาย

ไม่ทั่วถึง

- ก. มีการปกครองแบบกระจายอำนาจซึ่งควบคุม
- ข. การประกาศตนเป็นอิสระของลาวและพม่า
- ค. พระมหากษัตริย์บางพระองค์อ่อนแอ
- ง. เกิดการแย่งชิงราชสมบัติกันเอง

6. สาเหตุใดสำคัญที่สุดที่ทำให้สุโขทัยเสื่อมอำนาจ

- ก. กษัตริย์ไม่เข้มแข็ง
- ข. เกิดการแย่งชิงราชสมบัติ
- ค. ถูกรุกรานจากประเทศเพื่อนบ้าน
- ง. หัวเมืองต่างๆ ของสุโขทัยแยกตัวเป็นอิสระ

7. กษัตริย์องค์สุดท้ายของสุโขทัยคือใคร

- ก. บรมपाल
- ข. พระยาสิทธิไทย
- ค. พ่อขุนรามคำแหง
- ง. พระเจ้าไสลือไทย

8. ข้อใดคือปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักร

สุโขทัย

ก. ขอมเริ่มเสื่อมอำนาจ

ข. พม่าเริ่มเสื่อมอำนาจ

ค. พระมหากษัตริย์ราชที่ 4 ทรงมีพระปรีชา

สามารถมาก

ง. พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงนำทัพไปสู่

กับขอมจนได้รับชัยชนะ

9. อาณาจักรสุโขทัยตั้งขึ้นใน พ.ศ. ไດ และ

กษัตริย์พระองค์แรกคือใคร

ก. พ.ศ.1792 – พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

ข. พ.ศ. 1970 – พ่อขุนรามคำแหง

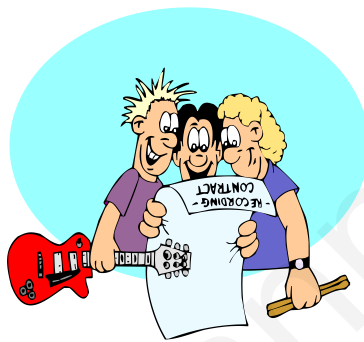
ค. พ.ศ. 1793 – พ่อขุนบานเมือง

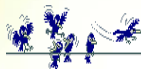
ง. พ.ศ. 1791- พ่อขุนผาเมือง

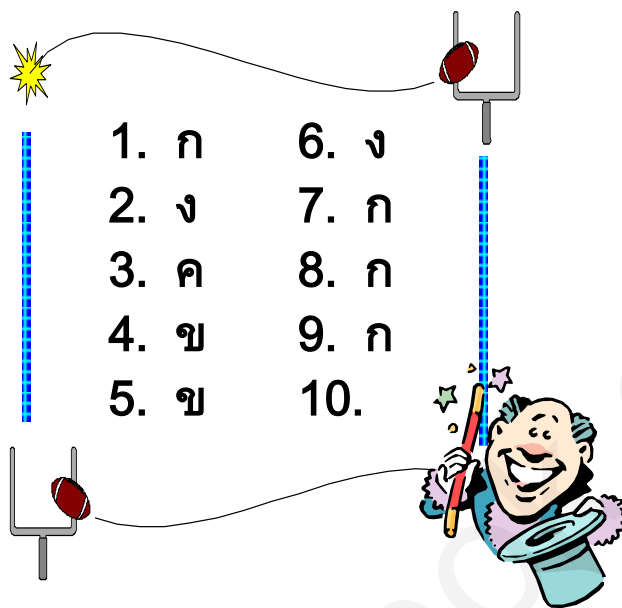
10. อาณาจักรสุโขทัยตั้งอยู่บริเวณใด

- ก. ที่ราบลุ่มตอนบนของแม่น้ำเจ้าพระยา
- ข. ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนล่าง
- ค. ริมฝั่งแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน
- ง. ภาคกลางของไทย

แบบทดสอบหลังเรียน
ชุดที่ 1 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

วุฒิชัย มุลศิลป์. (2552). ประวัติศาสตร์ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

สถาบัน, พัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2552). สังคมศึกษา
ศาสนา

และวัฒนธรรม ป.4 . กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพ
วิชาการ.

_____. (2556). คู่มือครู ประวัติศาสตร์ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4.

กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

_____. (2557). คู่มือครู ประวัติศาสตร์ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4.

กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สุพรรณิ ชะโลธร. (2553). หนังสือเรียนรายวิชา
พื้นฐาน สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.

กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.

www.kroobannok.com

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดที่ 1 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ให้นักเรียนเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียน
ชุดที่ 1 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

คำ
เพียงข้อใด

ให้นักเรียนเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุด

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

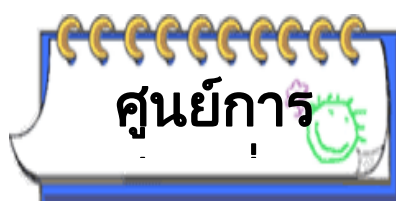
ชุดที่ 1 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อนักเรียน

.....

.....

ให้นักเรียนตอบคำถาม หรือว่าปฏิบัติงานตามบัตรคำสั่ง
ลงในกระดาษคำตอบนี้ ห้าม
ขีดเขียนลงในบัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา หรือบัตรคำถาม เวลา
เปลี่ยนกลุ่ม ให้นักเรียนถือกระดาษ
คำตอบนี้ติดตัวไปด้วย

1.....

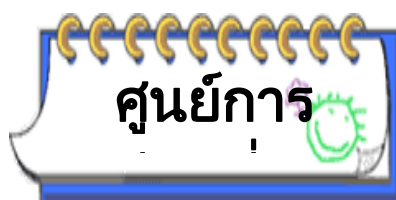
6.....

2.....

7.....

3.....

๘

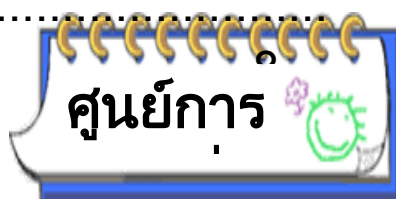
1.....

6.....

2.....

7.....

3.....

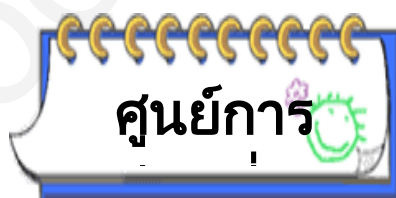
1.....

6.....

.....

2.....

7.....

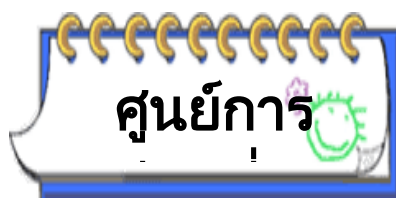
1.....

6.....

.....

2.....

7.....

1.....

6.....

.....

2.....

7.....

มาตรฐานการ

สัมพันธ์กับมาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมา
ของชาติไทย วัฒนธรรม
ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรง
ความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

ส 4.3 ป.4/1 อธิบายพัฒนาการของอาณาจักร
สุโขทัยโดยสังเขป

จุดประสงค์การ

1. อธิบายความเป็นมาของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้
3. ระบุนิยามพระมหากษัตริย์แห่งอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง
4. วิเคราะห์ปัจจัยที่นำไปสู่ความเสื่อมอำนาจของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ส่วนประกอบของชุด

ชุดการสอนเรื่องการสถาปนาอาณาจักร
สุโขทัย วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
มีส่วนประกอบ ดังนี้

แบบทดสอบก่อนเรียน 1 ชุด	1. ชุด	จำนวน 44
2. ชุดแบบทดสอบหลังเรียน 2 ชุด		
จำนวน	20 ชุด	
3. ชุดกระดาษคำตอบ 1 ชุด	จำนวน	44 ชุด
4. ชุดเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน 1 ชุด		
จำนวน	5 ชุด	

5. ซองเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน 1 ซอง
จำนวน 5 ชุด

6. พัดวิเศษ จำนวน
5 ชุด

7. ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้นี้จัดไว้ 5 ศูนย์
และศูนย์สำรอง 1 ศูนย์
ประกอบด้วย

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของ อาณาจักรสุโขทัย

1.1 บัตรคำสั่ง จำนวน
1 ชุด

1.2 บัตรเนื้อหา จำนวน 6

ชุด

1.3 บัตรคำถาม จำนวน 6

ชุด

1.4 บัตรเฉลย จำนวน
1 ชุด

1.5 พัดวิเศษ จำนวน 1 ชุด

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักร สุโขทัย

1.1 บัตรคำสั่ง

จำนวน 1 ชุด

1.2 บัตรเนื้อหา

จำนวน 6

ชุด

1.3 บัตรคำถาม

จำนวน 6

ชุด

1.4 บัตรเฉลย

จำนวน

1 ชุด

1.5 พัดวิเศษ

จำนวน 1 ชุด

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการ สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

1.1 บัตรคำสั่ง

จำนวน

1 ชุด

1.2 บัตรเนื้อหา

จำนวน 6

ชุด

1.3 บัตรคำถาม

จำนวน 6

ชุด

1.4 บัตรเฉลย

จำนวน

1 ชุด

1.5 พัดวิเศษ

จำนวน 1 ชุด

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 พระมหากษัตริย์แห่ง อาณาจักรสุโขทัย

	1.1 บัตรคำสั่ง	จำนวน
	1 ชุด	
ชุด	1.2 บัตรเนื้อหา	จำนวน 6
	1.3 บัตรคำถาม	จำนวน 6
ชุด	1.4 บัตรเฉลย	จำนวน
	1 ชุด	
	1.5 พัดพิเศษ	จำนวน 1 ชุด

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ความเสื่อมอำนาจแห่ง อาณาจักรสุโขทัย

	1.1 บัตรคำสั่ง	จำนวน
	1 ชุด	

ชุด

1.2 บัตรเนื้อหา จำนวน 6

ชุด

1.3 บัตรคำถาม จำนวน 6

1.4 บัตรเฉลย จำนวน

1 ชุด

1.5 พัดวิเศษ จำนวน 1 ชุด

ศูนย์การเรียนรู้ 6 ศูนย์สำรอง

1.1 บัตรคำสั่ง จำนวน

1 ชุด

1.2 แบบทดสอบมหัสจรรย์ จำนวน

1 ชุด

คำแนะนำสำหรับนักเรียน
การใช้ชุดการสอนเรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ก่อนเรียนด้วยชุดการสอน ให้นักเรียนปฏิบัติ
ดังนี้

1. ก่อนเรียนต้องทดสอบความรู้เดิม โดยทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธานกลุ่มขึ้นมา 1 คน
4. นักเรียนที่เป็นประธานกลุ่มอ่านบัตรคำสั่งและดูแลสมาชิกให้ปฏิบัติตามคำสั่งที่ละขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
5. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมอย่างจริงจัง ไม่ชวนเพื่อนคุย หรือเล่นกันจนทำให้การเรียนล่าช้าเกินเวลากำหนด
6. นักเรียนต้องอภิปรายกิจกรรมประจำศูนย์ และยกมือตอบคำถามอย่างเต็มความสามารถ

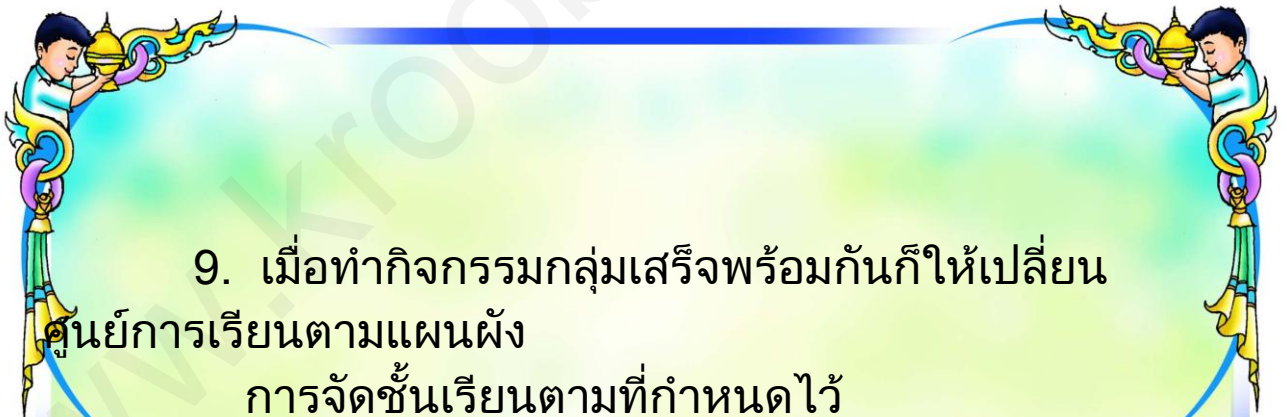

7. นักเรียนต้องทำกิจกรรมประจำศูนย์แต่ละศูนย์
ให้เสร็จภายในเวลา
15 นาที

8. ก่อนที่นักเรียนจะเปลี่ยนศูนย์ ต้องเก็บบัตรต่างๆ
และสื่อการเรียนการสอน

เข้าที่เดิมให้เรียบร้อย พร้อมทั้งนักเรียนกลุ่มอื่นจะ
มาใช้ได้ทันที ถ้ามีสิ่งใด

ชำรุดเสียหายต้องแจ้งให้ครูทราบทันที

9. เมื่อทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จพร้อมกันก็ให้เปลี่ยน
ศูนย์การเรียนตามแผนผัง
การจัดชั้นเรียนตามที่กำหนดไว้

10. ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำกิจกรรมเสร็จก่อนโดยที่
กลุ่มอื่นยังไม่เสร็จ ให้เปลี่ยน

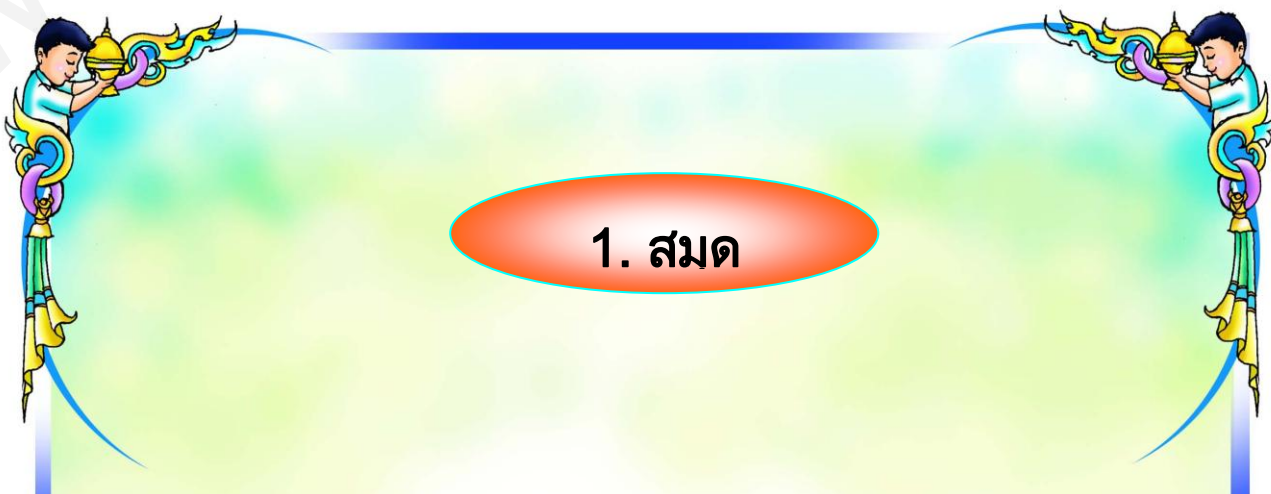
ไปยังศูนย์สำรอง และเมื่อกลุ่มอื่นเสร็จก็ให้
เปลี่ยนศูนย์การเรียนทันที

11. เมื่อจะเปลี่ยนศูนย์การเรียนต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้
ในศูนย์การเรียนเดิม

ให้เรียบร้อย

12. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติตามคำสั่งอย่าง
เคร่งครัด และใช้ชุดการสอน
อย่างระมัดระวัง ไม่ขีดเขียนสิ่งใดๆ ลงในชุด
การสอน

13. หลังจากสรุปบทเรียนแล้ว ให้นักเรียนทำ
แบบทดสอบหลังเรียน
จำนวน 10 ข้อ

อุปกรณ์ที่นักเรียนต้อง

2. อุปกรณ์การ

ปากก

ดินสอ

ยางลบ

ไม้

แผนผังการจัดชั้น

.....

ให้จัดแผนผังการเรียนและวางสื่อการเรียนการสอนตาม
แผนผังต่อไปนี้

